

JENNY JÄGERFELD

MIJN BROER IS EEN BAAS

Vertaald door Mijke Hadewey van Leersum

Uitgeverij Ploegsma Amsterdam

Hoe alles begon

Ik kneep mijn linkeroog dicht en alle kleuren werden feller. Het weiland waar we langsreden werd geler, de hemel blauwer en het gras gifgroen. Daarna kneep ik mijn rechteroog dicht. Yep. Plotseling waren alle kleuren bleker, wateriger en droeviger. Als een vergeeld krantenknipsel dat al jaren op de koelkast hangt. Ik probeerde het opnieuw. Linkeroog dicht. Rechteroog dicht. Fel! Bleek. Ik vroeg me af welk oog het juiste zag. Met welk oog ik de echte wereld zag. Was de wereld fel en intens? Of juist bleek en saai? Misschien iets ertussenin.

‘Wat doe je, Mats?’ vroeg mijn moeder, die me blijkbaar al een tijdje in de gaten hield.

‘Niets bijzonders.’

‘Je bent toch niet bijziend, of wel?’

Ik haalde mijn schouders op. Hoe moest ik dat weten?

Ze vouwde haar handen alsof ze ging bidden en keek naar het plafond van de trein, waar mijn skateboard en onze enorme

zwarte sporttassen over de rand van het bagagerek uit staken.

‘Lieve God, laat hem alsjeblieft geen bril nodig hebben!’

Mama gelooft niet eens in God. Toch doet ze dat soms. Bidden. Vooral als ze zich zorgen maakt dat iets te duur is. ‘We zwémmen niet in het geld,’ zegt ze dan. Wat ze ook vaak zegt is: ‘Het geld groeit me niet op mijn rug.’ Ze zegt ook wel eens: ‘Had ik al mijn schaapjes maar op het droge.’ We hebben niet eens schapen. We wonen in de stad.

‘Bijziend?’ vroeg ik.

‘Ja, dat je niet goed kunt zien. Ik hoop echt niet dat je een bril nodig hebt. Die dingen zijn hartstikke duur. En het is ook niet bepaald leuk. Je weet wel. Dat je wordt gepest en zo.’

‘Gepest? Werd jij gepest toen je klein was?’

‘Ja!’

Mijn moeder kneep haar ogen tot spleetjes en zette een gemeen stemmetje op: ‘Blinde vink!’

Ik trok mijn wenkbrauwen op.

‘Echt waar? Zeiden ze dat? Hedwig uit mijn klas draagt een bril en iedereen vindt dat ze er cool uitziet. Ze ziet er eigenlijk alleen gek uit zónder bril.’

Mijn moeder leek er even over na te denken.

Ik keek naar buiten door het raam. Ze had geluk dat ze alleen maar gepest werd om haar bril. Het kon veel erger, dat wist ik maar al te goed.

Mijn moeder viste onze paspoorten uit haar tas.

‘Waarom heb je je paspoort bij je? Malmö ligt toch niet in een ander land?’

‘Misschien willen we wel een weekendje weg naar Kopenhagen. Of naar Berlijn! Wie weet?’

‘Maar ik heb een hekel aan mijn pasfoto.’

‘Niemand vindt z’n pasfoto mooi. Moet je die van mij zien!’

Ze liet haar foto zien en deed de foto overdreven na. Ze sperde haar ogen wijd open en maakte van haar mond een klein streepje, zodat ze er doodsbang uitzag. Oké. Ze zag er inderdaad niet al te best uit, maar ik HAATTE mijn foto echt.

Een man in pak liep door het gangpad. Hij keek naar mijn moeder.

‘Schaam je je voor mij?’ fluisterde ze tegen mij en ze stopte haar paspoort weer terug in haar tas.

‘Hm-hm. Ik schaam me kapot. Trouwens mam, wat is al dat gele buiten eigenlijk?’

‘Dat is koolzaad. Mooi hè? Er is niets zo mooi als de koolzaadvelden hier in het zuiden van het land. Behalve jij!’

Ik kneep mijn linkeroog dicht en keek met mijn rechteroog naar mama. Alles was vol kleur. Haar ogen waren stralend groenblauw en haar lange blonde pony krulde aan één kant op. Ze glimlachte naar me en kneep ook één oog dicht.

Ik glimlachte terug. Ik keek door het raam waar mijn spiegelbeeld vaag te zien was. Koolzaadvelden. Ik wist niet of ik ooit eerder zoiets geels had gezien.

Het vreemdste beroep ter wereld

Mijn moeder heeft het vreemdste beroep ter wereld. Ze is geen juf of verpleegkundige of buschauffeur – zoals andere moeders. Ze spreekt stemmetjes in. Van getekende mannetjes. En vrouwtjes. Voor films. Animatiefilms. Eerst maken ze de film en tekenen en animeren ze alles op de computer. Daarna mag mijn moeder een grappige stem bedenken voor de personages. Ze kan haar stem heel anders laten klinken. Ze kan echt alles nadoen, van een gestreste bij tot een verkouden beer tot een megachagrijnig superoud omaatje.

Vanwege haar werk waren we op deze snikhete dag midden in juni op de trein gestapt naar Skåne, een gebied in zuid-Zweden. En stonden we hier op het perron in Malmö met twee enorme zwarte tassen om ons heen te kijken. Mijn moeder was druk in de weer met haar telefoon. Ze wilde iemand bellen, ene Flemming, een oude vriend van haar uit de tijd dat ze aan pantomime deed. Je weet wel, van

die toneelspelers met een witgeschminkt gezicht die niets zeggen en met van die grote opengesperde ogen uitbeelden dat ze in een glazen fles zitten. Maar daar heb ik het liever niet over.

Ik keek om me heen. Het plafond was wit en torenhoog en werd gesteund door enorme rode stalen balken. Ik zag een bordje met in grote zwarte letters op een witte achtergrond MALMÖ erop. Ik voelde kriebels in mijn buik van opwinding. Hier kon ik écht mezelf zijn. Ik zette de sporttas op de grond en ging op mijn skateboard zitten. Ik rolde wat heen en weer.

‘Mats, moet je echt op dat skateboard zitten? Ik raak helemaal gestrest als je zo dicht bij het spoor rijdt!’

Ik glimlachte en rolde langzaam richting de rand van het perron.

‘Hé! Ik pak dat ding zo van je af, Mats! Ik meen het!’

‘Ja hallo, ik kukel echt niet zomaar van het perron af! Hoe onhandig denk je dat ik ben?’

Ik rolde met mijn ogen. Maar ik wilde het risico niet nemen, dus rolde ik weer terug.

Het rook hier anders en de mensen zagen er ook een beetje anders uit, al kon ik er niet precies mijn vinger op leggen. Misschien hadden ze een iets roder gezicht? En dan was er natuurlijk dat accent dat ze hier hadden. Ik kon ze eerlijk gezegd maar moeilijk verstaan.

Hoe dan ook, de komende vier weken zou mijn moeder de stem inspreken van een meisje in een getekende televisieserie. Dat klinkt misschien leuk, maar dat valt vies tegen, geloof mij maar. Ik had er een stukje van gezien en het was echt

heel saai. Echt slaapverwekkend saai. Er gebeurde NIETS. En met ‘niets’ bedoel ik niet dat er maar heel weinig gebeurde. Nee. Ik bedoel dat er echt absoluut niets gebeurde. Mensen liepen wat rond en aten wat en zeiden af en toe iets. Soms reden ze in de auto. Eén keer ging een man sokken kopen. Sokken! GAAPPP!

Het was een serie voor volwassenen, ook al was het getekend. Ik weet niet waarom ze mensen niet laten vliegen, of uit elkaar laten spatten of waarom ze geen monsters van ze maken, aangezien ze toch getekend zijn. Dan kun je alles doen wat je wil!

Opeens begon mijn moeder druk te zwaaien.

‘Daar is hij! Daar is Flemming!’

Een wat oudere man kwam van de roltrap af en liep onze kant op. Hij had krullend haar en hij droeg een bril en lichtblauwe wijde broek. Ik herkende hem niet, hoewel ik een video van hem had gezien én hem al eerder had ontmoet. Maar dat was jaren geleden.

‘Flemming, Flemming!’ riep mijn moeder en ze sprong op en neer, wat echt HEEL gênant was, maar aangezien ik toch niemand in Malmö kende, zei ik er niets van. Ik rolde wél een paar meter verder, uit principe.

‘Haai, schoonheid!’ zei Flemming. Door zijn zangerige accent klonk het als een andere taal. Hij gaf mijn moeder een dikke knuffel, klopte op haar rug en aaide haar over haar bol, alsof ze een kind was. Daarna keek hij mij aan.

‘Ga eens staan om hoi te zeggen,’ zei mijn moeder.

Ik ging staan.

‘Nou ja zeg, daar hebben we M...’

Hij twijfelde. Ik verstarde.

‘Mats,’ zei mijn moeder vlug.

‘Mats, ja,’ zei Flemming. ‘Dat wist ik toch!’

De meest gênante moeder

Flemming zou ons het appartement laten zien waar we deze zomer zouden verblijven, dus gingen we samen op weg naar een buurt die Möllan wordt genoemd, wat eigenlijk een afkorting is van Möllenvången. Sorry hoor, mensen uit Malmö, maar MOLLEN VANGEN? Wat is dat nou weer voor naam?

Het was een heel lange wandeling. Nou ja, ik skateboardde, ook al trok mijn tas zo zwaar aan mijn schouder dat ik alleen maar langzaam vooruit kon rollen. We kwamen langs een rivier, langs pleintjes, koffiezaakjes en winkels. Mijn moeder en Flemming waren aan het kletsen en hij zeulde mijn moeders tas met zich mee, ook al was mijn moeder veel groter en zo te zien ook sterker. Hij had de hele tijd een sigaret in zijn mondhoek waar hij af en toe een trekje van nam en die op en neer wipte als hij praatte.

Ze hadden het over de tijd waarin ze door heel Europa trokken en theater- en mimevoorstellingen speelden. Berlijn,

Kopenhagen, Parijs. Ik had weleens video's gezien van een paar van hun optredens. Het ergste is de video waarin mijn moeder geen kleren draagt. Niet eens een onderbroek. (Ik zak door de grond als ik er zelfs maar aan denk.) Haar hele lichaam is zwartgeverfd en haar gezicht is witgeschminkt. Helaas staat het allemaal op YouTube. Flemming was tenminste zo slim om een onderbroek aan te trekken, maar zijn hele lichaam is blauwgeverfd. Echt KNALBLAUW. Als een smurf. Geen mens weet waarom. De video is meer dan achttienduizend keer bekeken. Dat valt eigenlijk nog mee. Sommige video's zijn wel een miljard keer bekeken. Maar toch. Achttienduizend mensen hebben gezien hoe mijn moeder doet alsof ze een trap afloopt die er niet is, hoe ze een dier vangt dat er niet is met een lasso die er niet is, terwijl ze opgesloten zit in een doos die er niet is. Midden in Parijs. Poedelnaakt.

Soms zegt Flemming iets tegen mij en dan knik ik en glimlach ik vriendelijk, want wat moet je anders als iemand zo onwijs onduidelijk praat? Ik hoop niet dat hij vroeg of ik het oké zou vinden om in een gat in de grond te slapen, samen met twintig adders. Of dat hij vroeg of ik misschien zijn hulpje wilde worden. Dan had ik namelijk een groot probleem. Gelukkig bleek toen dat Flemming Deens was in plaats van Zweeds, ook al woonde hij hier met zijn dochter. Dat verklaarde een hoop. Misschien zou ik de rest van de mensen hier wél kunnen verstaan.

Het appartement was in een straat die *Amiralsgatan* heette, in een lichtgeel gebouw. Er was geen lift, dus moesten we onze tassen drie verdiepingen omhoogsjouwen. Flemming hijgde

als een gewonde zeehond. Mijn moeder plaagde hem met zijn slechte conditie. Ze zei dat het kwam omdat hij zo veel rookte. ‘Mwoah, dat is ’t me waard!’ zei Flemming zangerig.

Het appartement had een groen plafond en ’s werelds kleinste wc. Ik vroeg me af of mijn vader er wel in zou passen. Hij is nog groter dan mijn moeder, bijna twee meter lang en ongeveer net zo breed. (Mijn vriend Oliver noemt mijn ouders Ghasts, enorme vuurspuwende monsters uit Minecraft. Oliver is echt HELEMAAL weg van Minecraft.) Mijn vader kwam over een week misschien ook naar Malmö. Dat was nog niet helemaal duidelijk.

Er was een aparte douche, in een klein kamertje met een paar vierkante matglazen raampjes, zodat je vaag de gang kon zien. Zo kon je de ingang in de gaten houden terwijl je je waste. Handig, joh!

Mijn moeder keek dolgelukkig. Ze liep rond en glimlachte en aaide zelfs de muren, wat ik een beetje overdreven vond.

‘Mats, dit appartement is echt heel mooi! Vind je niet? Het is klein... maar fijn!’

Het was inderdaad erg mooi. In de gang was de vloer zwartwit geblokt, net zoals de keuken bij ons thuis, en de rest van de vloeren was van hout. Er was een kleine slaapkamer en een woonkamer die uitliep op de keuken. Aan de muur bij de eettafel hing een enorm schilderij van, zo te zien, een dikke vette dode mus. Dat schilderij was wel echt lelijk, als je het mij vroeg.

Flemming wees uit het keukenraam en zei iets tegen me en glimlachte en ik knikte, ook al begreep ik er niets van, maar deze keer vertaalde mijn moeder gelukkig wat hij zei.

‘Flemming zegt dat er daarbeneden een speeltuin is, Mats. Wil je even gaan kijken? Wij gaan het toch even hebben over alle praktische zaken: de huur, het contract, et cetera. Heel saaie dingen.’

Ik zuchtte. Een speeltuin. Dacht ze soms dat ik nog een kind was?

‘Het duurt niet lang. Neem je skateboard mee!’

Mijn moeder keek me bijna smekend aan. Ik haalde mijn schouders op, pakte mijn skateboard en liep naar buiten. Ik vermoedde dat ze het over meer dan alleen de woning wilde hebben, en ik had echt geen zin om daarbij te zijn.

Kill jou!

Ik liep drie trappen naar beneden en kwam er toen achter dat ik nog een korte trap lager moest zijn voor de tuin. Onderaan in het trappenhuis was het donker. Er viel alleen een klein streepje licht door een vies, halvemaanvormig raampje boven de deur. Ik duwde de loodzware deur met veel moeite open en het zonlicht scheen opeens fel in mijn ogen. Ik draaide me om. Die laatste trap was perfect! Ik telde snel: vier treden. Dat moest lukken. Ik zette de deur open met een metalen deurstop die ik op de grond vond. Toen ging ik terug de trap op en sprong op mijn skateboard. Ik zette af en sprong de vier treden af, zo de deur uit. Ik moest halverwege de sprong van mijn board springen en het skateboard schoot weg als een raket, recht het gras over.

Mijn vader vond het vreselijk als ik van trappen en andere dingen afsprong. Vooral zonder helm. Hij zei altijd dat het levensgevaarlijk was. Natuurlijk gaan we allemaal een keer dood, zoals mijn oma altijd zegt, maar het zou me extreem

verbazen als ik aan mijn einde zou komen omdat ik een of twee traptreden afsprong.

De metalen deurstop kraste over het grind en de deur begon langzaam dicht te vallen. Ik liep terug om de deur weer goed open te zetten, maar toen ik de deurstop met mijn voet loswrikte, sloeg de deur dicht voordat ik hem tegen kon houden. Ik voelde aan het handvat. Ja hoor! De deur was in het slot gevallen, maar dat gaf niets. Mijn moeder zou na een tijdje vast wel merken dat ik weg was.

Ik keek om me heen, op zoek naar het skateboard, maar dat was blijkbaar een heel eind verderop beland. Plotseling pingde mijn telefoon. Het was Oliver. Hij schreef: *Ik heb een desert temple gevonden!!!*

Ik typte: *Wat? Een tempel met desserts?*

Hij: *Haha, ben je gek? Een woestijntempel! In Minecraft.* Toen pingde mijn telefoon opnieuw: *Die zijn vet zeldzaam.*

Ik begreep er niets van, maar een woestijntempel klonk echt heel cool, dus ik stuurde hem: *Aha, wat vet!* Oliver is hartstikke aardig en mijn beste vriend en zo, maar we hebben heel verschillende interesses.

De tuin was een enorme rechthoek, omringd door gele appartementen van drie verdiepingen hoog. Alsof ik me op de binnenplaats van een kasteel bevond. Ik telde vijf grote, groene bomen en er was een klein speeltuintje met twee schommels, een zandbak die bezaaid was met vrolijk gekleurde emmertjes, schepjes en plastic speelgoed, en een lichtgeel speeltoestel in de vorm van een olifant, met een glijbaan als slurf. Een asfaltpaadje liep naar een tafel en wat bankjes die turquoise waren geschilderd. Mijn moeder wilde daar onge-

twijfeld ontbijten, dat wist ik nu al. Ze was geobsedeerd met buiten eten. We hebben ooit zelfs in een storm gepicknickt. Mijn moeders haar wapperde als een vlag naast haar hoofd. Ze zei, of nou ja zei, ze moest schreeuwen om boven de wind uit te komen: ‘Er bestaat geen slecht weer, alleen slechte kleding!’

Mijn papieren bordje met aardappelsalade en een vega-worstje werd plotseling meegenomen door een wervelwind, en sloeg even later tegen een boom aan waardoor een eekhoorn moest rennen voor zijn leven. Toen riep ik: ‘Er bestaat geen slecht weer, alleen slechte moeders! Kunnen we nu naar huis?’

Toen het begon te hagelen was ik opgelucht, want toen vond zelfs mijn moeder het iets te veel van het goede en begon de spullen in te pakken. Mijn vader koos mijn kant. Hij hield sowieso niet zo van picknicken. ‘Waarom zou je op de grond zitten als je ook op een stoel kunt zitten?’ vond hij. Mijn moeder plaagde hem er dan mee dat hij zo’n onhandige stijve hark was. Ze kan soms best gemeen zijn. Mijn vader zag er erg ongemakkelijk uit op dat kled. Hij zei dat het kwam omdat hij zulke enorm gespierde bovenbenen had van al het fietsen. Toen moest mijn moeder zo hard lachen dat ze zich aan de keukentafel vast moest houden.

Maar nu was het zomer, het was stralend weer en mijn vader zat niet op de grond en ook niet op een stoel, want hij was er niet.

Ik boog me voorover om te zien of het skateboard toevallig onder de tafel was beland, toen ik iets zag bewegen. Ik schrok op. Er kroop een jongen onder de tafel vandaan met mijn skateboard in zijn handen. Had hij daar al die tijd gezeten?

Hij zag er levensgevaarlijk uit. Zijn ogen waren kleine, boze streepjes en zijn armen zaten onder de tatoeages. Doodskoppen, draken en tijgers met hun bek vol slagstanden wijd opengesperd. Ik wist niet eens dat kinderen tatoeages mochten nemen. Want hij was nog maar een kind. Waarschijnlijk ietsje ouder dan ik. Misschien twaalf? Of dertien?

‘Bendegekofzo? Letverdorieeensopjеспulluuuhh!’

‘Wat?’ zei ik.

Zijn accent was nogal... sterk, zullen we maar zeggen. Ik nam een paar stappen achteruit.

‘Ik zei dat je op je fuckinggg spullen moet lettennn!’

Hij klonk nog bozer. Nog dreigender. Had mijn skateboard hem misschien geraakt?

Ik zette nog een stap naar achteren en was van plan om zo snel mogelijk terug naar de deur te rennen, nadat ik tot drie had geteld. Eén, twee... o nee! De deur was in het slot gevallen. Ik bleef aan de grond genageld staan.

Hij spuugde op de grond, wreef langs zijn kin en vloekte nogmaals.

‘Kuh-lere-zooi!’

De woorden klonken door zijn accent nog erger. Harder. Daarna bleef het stil. Hij liep op me af. Staarde me aan. Bekeek me van top tot teen. Zijn ogen waren bruin, met gouden vlekjes vlak bij de pupil. Zijn haar was donkerbruin, bijna zwart. En krullend. Op zijn wang zat een snee in de vorm van de letter J, maar dan iets gekrulder, als een vishaak. Hij keek me boos aan. Hij zag er tegelijkertijd kwaad en nieuwsgierig uit. Toen drukte hij het skateboard hard tegen mijn borstkas en zei iets dat klonk als: ‘Ikziejelater.’

Ik wist niet of dat een bedreiging of een belofte was.

‘Ik heet Mats,’ zei ik en voordat ik er erg in had, stak ik mijn hand uit om die van hem te schudden. Ik heb echt geen idee waarom ik dat deed, dat was echt niks voor mij. Ik schud NOOIT iemand de hand, tenzij dat van een volwassene moet.

Een korte lijst van volwassenen die me dwingen om handen te schudden:

1. Oma

Hij pakte mijn hand niet aan. Hij draaide zich om en liep weg. Echt, er was iets met die jongen. Hij maakte me enorm zenuwachtig. Vlak voordat hij tussen de bomen verdween, draaide hij zich om en bromde: ‘Kilian’.

Dat dacht ik tenminste. Het klonk ook een beetje als: Kill jou. Oftewel ‘ik maak je dood’. Alsof hij me wilde vermoorden! Mijn hart bonsde in mijn keel. Misschien was hij wel gestoord. Een moordenaar. Ontsnapt uit de gevangenis, met een ziekte waardoor hij eruitzag als een kind, terwijl hij eigenlijk al volwassen was. Hoe kwam hij anders aan al die tatoeages? Ik bleef staan en keek hem na toen hij wegliep over het pad. Ik hoorde een deur opengaan en dichtvallen. Daarna bleef het stil.

Plotseling was ik doodop. Ik liet me zakken op de grond, met het skateboard in mijn armen. Ik keek naar de lucht waar witte schapenwolkjes langzaam voorbijdreven.

‘Kilian,’ fluisterde ik zachtjes tegen mezelf en toen wat harder: ‘Kill jou!’

Achter me hoorde ik een deur opengaan en er klonken voetstappen over het pad. Ik ging rechtop zitten en draaide me om, maar het was mijn moeder maar.

‘Nou, Mats, kijk eens aan, wat een mooie tuin! Hier gaan we morgen ontbijten!’